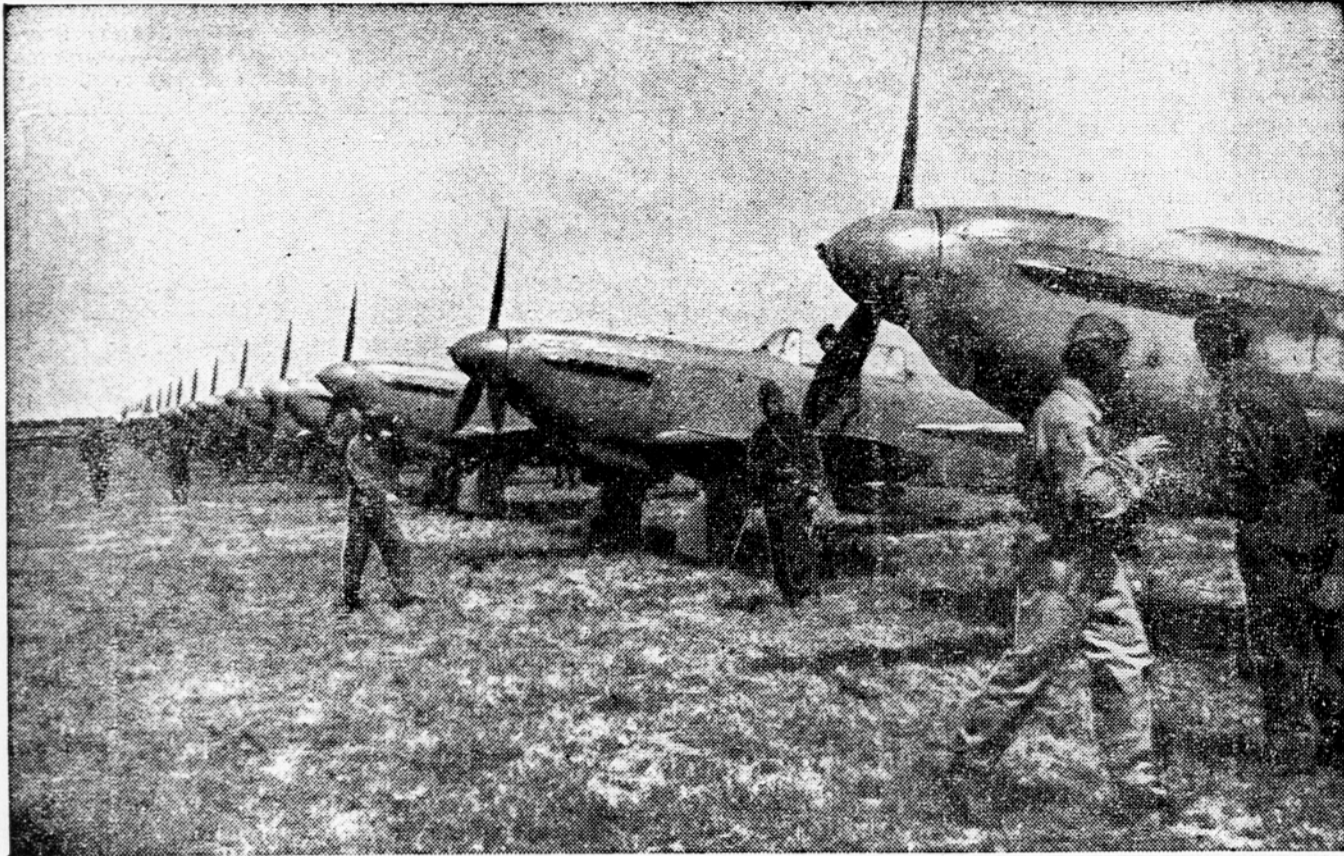

SLOVENSKI

Poročevalec

Direktor: Rudi Januša - Odgovorni urednik: sergi...

Lovci 48-49: domače proizvodnje

OB LETOŠNJEM 21. MAJU

Intervju s komandantom jugoslovanskega vojnega letalstva

Jugoslovanski narodi proslavljajo vsako leto 21. maja Dan Jugoslovanskega vojnega letalstva.

VPRASANJE: Ali bi bili tako ljubeznivi, da bi nam v zvezi z letošnjo proslavo dneva Jugoslovanskega vojnega letalstva povedali nekaj besed o razvoju našega letalstva?

ODGOVOR: Za naše letalstvo je značilno, da smo prve polke ustanovili v tujini, ker značaj naše osvobodilne borbe ni dopuščal, da bi potrebna sredstva, to je letala, baze itd. ustvarili v domovini.

VPRASANJE: Kako napreduje naša letalska industrija, posebno proizvodnja letal na reakcijski pogon?

ODGOVOR: Naša letalska industrija se razvija vzporedno z ostalo vojno industrijo ter že izdeluje navadna šolska, prehodna in klična letala.

Sprejem Titove štafete v Novem mestu

Novo mesto, 20. maja. Stevilne štafete, ki nosijo pozdrave maršalu Titu, so danes prispele v Novo mesto ob 12.35.

Zakonodajni odbori

Beograd, 20. maja. Zakonodajni odbori zvezne ljudske skupščine so danes dopoldne osvojili predlog zakona o kmetijskem zemljiškem fondu.

Pred tem so odbori obravnavali naknadne pripombe k načrtu zakona o pravnem položaju verskih skupnosti, ki jih je poslal sveti sinod srbske pravoslavne cerkve.

priljubljenost našega letalstva in usposobila naš kader za moderno proizvodnjo naše vojne letalske industrije.

VPRASANJE: Kako se naši kadri pripravljajo, da bi obvladali nove tipe letal na reakcijski pogon in ostale tipe, s katerimi razpolaga naša vojna letalstva?

ODGOVOR: Hitrost, s katero so si naši ljudje osvojili moderna letalska sredstva, in sicer piloti letenje z letali na reakcijski pogon, tehnik pa obvladajo naše moderne opreme z radarji vred, je bila za nas presenetljiva.

VPRASANJE: Kako napreduje naša letalska industrija, posebno proizvodnja letal na reakcijski pogon?

ODGOVOR: Naša letalska industrija se razvija vzporedno z ostalo vojno industrijo ter že izdeluje navadna šolska, prehodna in klična letala.

VPRASANJE: Kakšen je obseg in iz česa sestoji inozemska pomoč našemu letalstvu?

ODGOVOR: Naše letalstvo je v okviru vojske pomoči, ki jo dobiva naša država, dobivalo in bo dobivalo tudi v bodoče moderna letala na reakcijski pogon.

JUGOSLAVIJA V IZVRŠNEM ODBORU MEDNARODNE TRGOVINSKE ZBORNICE

Dunaj, 20. maja. Zastopnik jugoslovanske trgovinske zbornice Boris Vuković je bil izvoljen z zastopniki petih drugih držav za nastalnega člana izvršnega odbora mednarodne trgovinske zbornice.

Titove ugotovitve so pravilne

piše »Primorski dnevnik« in poudarja zadovoljstvo tržaških Slovencev ob Titovem govoru

Trst, 20. maja (Tanjug). Današnji »Primorski dnevnik« je objavil posebni uvodnik o odmevu govora predsednika republike Tita v Trstu.

Slovinci še kdaj padli v sužnost Rima, kjer vlada režim, ki se danes za Slovence v ničemer ne razlikuje od fašističnega.

Parlamentarna delegacija pri predsedniku Bajarju

Ankara, 20. maja (Tanjug): Turška velika narodna skupščina je priredila sinoči v počastitev jugoslovanske parlamentarne delegacije slovesen sprejem, ki se ga je udeležilo več kot sto turskih poslancev vseh strank.

sveta Moše Pijade. Sprejemu je prisostvoval tudi jugoslovanski veleposlanik v Turčiji Ljuba Radovanović.

Od Turkov so bili navzoči predsednik velike narodne skupščine Koraltan s predsedniki vseh parlamentarnih skupščinskih odborov, zunanji minister Fuad Köprülü in skupina narodnih poslancev, ki je v začetku tega leta obiskala Jugoslavijo.

Ankara, 20. maja (Tanjug). Clani jugoslovanske parlamentarne delegacije so danes obiskali vojaško industrijsko središče Kirikale v bližini Ankare.

Jugoslovanski ljudski poslanci bodo danes obiskali industrijsko središče Kirikale v bližini Ankare.

Zastopnik mednarodne organizacije za civilno letalstvo pride v Jugoslavijo

Beograd, 20. maja. V ponedeljek 25. maja bo dopotoval v Beograd G. Marlin, direktor tehnične pomoči specializirane agencije OZN za civilno letalstvo - IKAO.

Zvedeli smo, da je za letos predviden odhod 15 jugoslovanskih letalskih strokovnjakov na specializacijo v inozemstvo.

Kolonialni sistem - glavni vzrok svetovne napetosti

Izjave predsednika indijske vlade Nehruja dopisniku Tanjuga - Nehru meni, da so pogoji za rešitev spornih vprašanj znatno večji, kot so bili - Indijske težave z misijonarji - Indija bo še nadalje krepila prijateljske zveze z Jugoslavijo

New Delhi, 20. maja. Predsednik indijske vlade Nehru je danes izjavil, da so pogoji za mirno rešitev spornih vprašanj tako v Evropi kot v Aziji sedaj znatno večji, kot so bili kdaj koli.

dopisnikom Tanjuga v New Delhiju, ko je odgovoril na vprašanje, kako ocenjuje svetovni položaj po nedavnem govoru predsednika Eisenhowerja in sovjetskem odgovoru v »Pravdi«.

mo pozabiti, da obstajajo še vedno najrazličnejše težave, vendar pa nam ti najnovejši koraki vlivajo veliko upanja.

Ministrski predsednik Nehru je obsodil kolonialni sistem kot »glavno klico svetovne napetosti«.

Ko je odgovarjal na vprašanja o uspehih in izkušnjah iz dosedanjega planiranja v Indiji, je Nehru dejal, da ima Indija poleg konkretnih gospodarskih uspehov tudi »konkretne politične izkušnje«.

Ni manjša ni izguba in smrt ljudske poslanca Ljubičko - Trnavskega okraja Milorada Skipiča, enega izmed najvidnejših političnih delavcev v tem kraju.

Ustanovljeno je Združenje keramičnih tovarn in tovarn ognjavnega materiala

Zagreb, 20. maja. V Zagrebu je bilo danes ustanovljeno Združenje keramičnih tovarn in tovarn ognjavnega materiala ter rudnikov gline na področju FLRJ s sedežem v Beogradu.

Na koncu intervjuja je ministrski predsednik Nehru izrazil željo, da bi po jugoslovanskem tisku poslal svoje prisrčne pozdrave in iskrene želje jugoslovanskim narodom.

Dulles se je sestel z Nehrujem

New Delhi, 20. maja. (United Press). Ameriški zunanji minister Dulles, ki je danes prispel na trodnevni obisk v Indijo, se je sestel s predsednikom indijske vlade Nehrujem.

Današnji »Delhi Express« objavlja uvodnik, v katerem pravi, da je osnovna napaka ZDA v tem, da menijo, da se lahko komunistem prepreči s podpiranjem kontrarevolucije ali »reakcionarnih skupin«.

Na vprašanje o razlogih, zaradi katerih se je Indija nedavno odločila, da bo preprečila nadaljnji dotok krščanskih misijonarjev, je Nehru dejal, da se »zelo veliko število tujih katoliških misijonarjev meša v notranje zadeve države«.

IZ FRANCOŠKE NARODNE SKUPŠČINE

Zaupnica v četrtek

Nesoglasja glede proračuna — Francoski delavci stavkajo

Pariz, 20. maja (AFP). Predsednik francoske vlade Rene Mayer je sinoči postavil vprašanje zaupnice v zvezi z ustavnimi oblikami za sprejetje drugega člena vladnih finančnih predlogov, ki se nanaša na posebna administrativna in ekonomska pooblastila vladi. Glasovanje o zaupnici bo v četrtek dopoldne. Mayer je postavil vprašanje zaupnice zato, ker so finančne predloge njegove vlade napadali opozicijski govorniki med razpravo v narodni skupščini.

Rene Mayer je v svojem govoru v narodni skupščini dejal, da ne more omejiti javnih izdatkov, če ne bo sprejel člena 2. njegovega predloga. »Sele po glasovanju o tem vprašanju, bo vlada lahko izvedla fiskalne reforme«, je nadaljeval Mayer poudarjajoč, da se finančni položaj ni poslabšal od pričetka tega leta. »Vlada mora urediti svoje finance«, je dejal na koncu Mayer, za to pa je potrebna podpora odločne večine.

Pesimizem glede usode vladnega zakonskega predloga so povzročile predvsem podobne neuspele zahteve prejšnjih vlad, ki so jih v parlamentu vselej

zavračali. Tudi Pinayeva vlada je odstopila lani decembra prav pri vladnem predlogu, naj se povečajo takse na promet z vinom.

Sindikalne organizacije, v katerih so vključeni delavci in nameščenci velikega podjetja »Gaz et electricite de France«, ki oskrbuje malone vso Francijo z električno energijo in

plinom, so sklenile, da bodo danes stopile v 24 ur trajajočo protestno stavko. Delavci in nameščenci zahtevajo zvišanje plač za 15% in sklicanje vrhovne komisije za kolektivne pogodbe.

Sindikati železničarjev bodo prav tako imeli 27. maja protestno stavko.

Stavka mornarjev in častnikov francoskih prekomorskih ladij in trgovske mornarice je naposled končana.

Ostra egiptovska kritika Churchillovih izjav

Egiptovski tisk proti udeležbi egiptovske delegacije na kronanju kraljice Elizabete — Irak podpira Egipt v vprašanju Suez

Kairo, 20. maja (Reuter). Egiptovski minister za nacionalno usmeritev *Fuad Galal* je napadel na sinočnji tiskovni konferenci predsednika britanske vlade Churchilla in izrazil zadovoljstvo zaradi stališča laburističnih članov parlamenta do anglo-egiptovskega spora. Izjavil je, da so smiselne Churchillove grožnje o trajni okupaciji Egipta v imenu obrambe Srednjega vzhoda in izzivanja s pošiljanjem brit. vojnih ladij, padalcev in tet v območje Suezskega prekopu. Galal je dejal, da je Churchillova politika »motenj in izzivanja«, naperjenih proti »narodu, ki terja zgolj svoje pravice in vztraja na tem, da bi se te pravice uveljavile.«

Politični direktor časnika »Akbar el Jom« Mustafa Amin piše v svojem uvodniku, da Egipt ne bi smel poslati svoje delegacije na kronanje britanske kraljice Elizabete. Amin zahteva od vlade, naj prekliče svojo odločitev, da bo poslala posebno delegacijo na kronanje, češ da bi bila prisotnost Egiptčanov »vsekakor čudna«, če Vel. Britanija ne bi sprejela egiptovskega gledišča v zvezi z izpraznitvijo Suezske cone.

Iraški zunanji minister Suveidi je včeraj izjavil v parlamentu, da so arabske države povsem soglas-

ne glede vprašanja Suezskega prekopu. Poudaril je, da Irak podpira Egipt pri njegovem stališču do tega vprašanja. Suedi je zatem napadel nedavno uvodno besedilo britanske vlade Churchilla glede Izraela in dejal, da so arabske države le-te sprejele z zadovoljenjem in so jo obsodile.

Velika Britanija in atomsko orožje

London, 20. maja (AFP). Laburistični »Daily Herald« objavlja pod velikim naslovom vest, da bo Vel. Britanija sama izdelovala atomsko orožje, ne da bi čakala na »navodila Američanov«. Časnik piše, da je bilo funkcionarjem ministrstva za preskrbo in načelnikom vojskih služb ukazano, naj v prihodnje sami uresničijo načrt za proizvodnjo atomskega orožja. »Daily Herald« poudarja, da je s tem končana odvisnost Vel. Britanije od obvestil arhiva ameriške komisije za atomsko energijo. Časnik poudarja, da je britanska posebna komisija predložila načrte za ustvaritev »orbene sile, ki bi uporabljala novo atomsko orožje na kopnem, morju in v zraku.«

Kongres založnikov v Parizu

Pariz, 20. maja (AFP). Včeraj se je tukaj začel šesti kongres mednarodne federacije založnikov časopisov in publikacij. Na kongresu so številne delegacije iz Nemčije, Avstrije, Belgije, Danske, Vel. Britanije, Italije, Japonske, Luksemburga, Norveške, Holandske, Švedske, Švice, ZDA ter opazovalci OZN, UNESCO in FAO. Kongres bo trajal do petka.

Grožnje republikanskega senatorja

Argentinska resolucija o sprejemu novih članic v OZN

Washington, 20. maja (AFP). Republikanski senator William Knowland je včeraj zahteval od senata, naj sprejme priporočilo, po katerem naj bi se ZDA umaknile iz OZN, če bi bila Kitajska sprejeta v to mednarodno organizacijo.

Argentinska delegacija v OZN je včeraj predložila posebni komisiji, ki pripravljala poročilo o sprejemu novih članov v OZN, osnutek resolucije, ki priporoča Varnostnemu svetu, naj »ponovno prouči prošnje Albanije, Mongolije, Bolgarije, Romunije, Madžarske, Finske, Italije, Portugalske, Irse, Jordana, Avstrije, Ceylona, Nepala in za Laos za sprejem v OZN in naj na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine predloži priporočila za vsako posamezno državo. Sovjetska zveza zahteva, naj bi vseh 14 držav sprejeli v OZN.

Zastopniki indonezijskih socialistov v Beogradu

Beograd, 20. maja. Generalni sekretar indonezijske socialistične stranke g. Sitorus Lincong Molija je davi odpotoval v Beograd. V imenu socialistične zveze delovnega ljudstva so gosti pričakali na beograjski postaji Vladimir Dedijer in Marija Vilfan.

Predvideva se, da bo g. Sitorus ostal v Jugoslaviji približno 14 dni ter se bo v tem času seznanil z razmerami v naši državi.

Nov »Mig-15« pristal na Danskem

Kodanj, 20. maja. Danes se je na danski otok Bornholm v Baltičkem morju spustil poljski pilot z letalom »Mig-15«. Izjavil je, da se je s svojim letalom ločil od skupine, s katero je letel in da mu je na ta način uspelo pobegniti. Oblasni niso objavile imena pobelega pilota. Okoli letala so takoj postavili vojaško stražo, strokovnjaki pa so kmalu nato prišli, da bi si letalo ogledali.

Predsednik RK o korejskih pogajanjih

Vprašanje repatriacije vojnih ujetnikov naj reši haško sodišče — Olga Milošević o repatriaciji jugoslovanskih otrok

Zeneva, 20. maja (AFP). Danes se je v Zenevi začelo letošnje zasedanje izvršnega odbora lige društev Rdečega križa, na katerem so delegati iz 32 držav. Predsednik sveta guvernerje lige, Emile Sandstroem, ki je otvoril zasedanje, je poudaril, da vojni ujetniki na Koreji še vedno trpijo za bodočo žico, ko rejsko prebivalstvo na trpi zaradi pomanjkanja in revščine, medtem ko se obe vojujoči se stranki na dolgo pregovarjata,

Gospa Roosevelt na poti v Tokio

New York, 20. maja (UP). Ga. Roosevelt je odpotoval včeraj z letalom v Tokio, prvo etapo svojega trimesečnega potovanja po svetu. Ga. Roosevelt bo po obisku na Japonskem obiskala Evropo in Vel. Britanijo.

Francoski trgovci v Pekingju

Pariz, 20. maja (AFP). Skupina francoskih poslovnih ljudi je včeraj dopotovala čez Moskvo v Peking. Francoski trgovci so prišli v Peking na povabilo predsednika centralne kitajske banke in predsednika komiteja za razvoj mednarodne trgovine, da bi tam sklenili kompenzacijske pogodbe

Peron je popustil

Beunos Aires, 20. maja (UP). Argentinska vlada je danes obvestila ameriški časopisni agenciji »Unitet Press in Associated Press, da lahko od danes naprej nadaljuje svoje delo in dostavljajo svojim klientom v Argentini vesti, ki jih sprejemajo iz tujine s pomočjo zasebnih radioprinterjev.

Harold Wilson pri Mikojanu

Moskva, 20. maja (AFP). Podpredsednik sovjetskega ministrskega sveta Mikojan je danes sprejel v avdienco bivšega ministra za trgovino Velike Britanije Harolda Wilsona.

KOREJSKO POGAJANJE

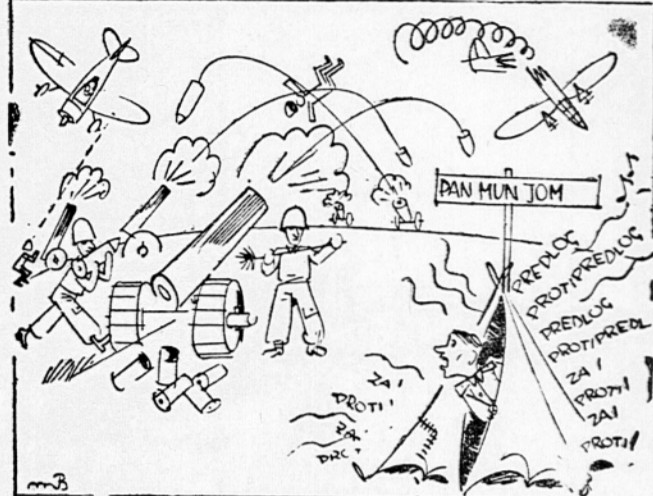
Združeno poveljstvo pripravlja nov predlog

Tokio, 20. maja (AFP-Reuter). Novi načrt Združenega poveljstva za sklenitev premirja na Koreji, ki bi ga moral general Harrison včeraj izročiti na sestanku obeh delegacij, še ni gotov in bo Harrison ostal v Tokiju še 4 dni. Danes je nadaljeval svoja posvetovanja z drugimi višjimi oficirji. Odgovorni funkcionarji so v stalni zvezi z Washingtonom.

Iz merodajnih krogov se je zvedelo, da bodo razgovori pripeljali do novega predloga Združenega poveljstva. Diplomatski krogi v Tokiju so prepričani, da bodo delegati Združenega poveljstva opustili svoje dosedanje stališče in da se bo delegacija Združenega poveljstva verjetno vrnila na indijski predlog brez večjih sprememb. Oficirji Združenega povelj-

stva so izjavili, da bodo delegati verjetno počakali morebitne nove predloge kitajsko-severnokorejske delegacije, predno bodo iznesli svoje lastne predloge. Prepričani so, da bo njihovo poveljstvo opustilo svoje stališče, naj bi bili vsi korejski ujetniki, ki se nočejo vrniti v domovino, spuščeni na svobodo. V pooblaščenih krogih Zdru-

ženega poveljstva v Tokiu se je zvedelo, da je do nove odgoditve pogajanj o premirju na Koreji prišlo morda zaradi ugovorov Vel. Britanije k najnovejšemu načrtu Združenega poveljstva za rešitev vprašanja vojnih ujetnikov. Menijo, da so Vel. Britanija, Francija in Kanada stavile nekatere pripombe k besedilu novega predloga, nemara pa tudi k stališču, ki ga misli za vzeti delegacija Združenega poveljstva ob tem predlogu.

»Zaradi nas se nikar ne pustite motiti...«

Churchill se namerava sestati z Eisenhowerom?

Eisenhower o smernicah ameriške finančne politike — Churchill se želi z Eisenhowerom pogovoriti o anglo-ameriških nesoglasjih in o predlogu za konferenco vodilnih državnikov Vzhoda in Zahoda

Washington, 20. maja (USIS-Reuter). Predsednik ZDA Eisenhower je imel sinoči po radiu govor, v katerem je razložil temeljne probleme v zvezi z ameriškim proračunom ter se s tem v zvezi dotaknil zunanje-političnih problemov. Opozoril je, da je nujna z ameriški zavezniki zdrava vzajemna trgovina in da mora biti sleherni postopek ameriške vlade sestavljen del prizadevanj vsega sveta v obrambi pred agresijo. Eisenhower je dejal, da doslej ni bilo nobenega razloga za sodbno, da je sovjetska vlada spremenila svojo politiko in da potemtakem ni nobenega razloga, da bi svobodni narodi spremenili svojo politiko.

Eisenhower je zatem govoril o obrambi, pri čemer je dejal, da je treba le-to skrbno priprav-

Sodelovanje Jošide in Sigemica

Tokio 20. maja. Voditelj progresivne konservativne stranke Mamoru Sigemica je danes obljubil predsedniku vlade Sigeru Jošidi, da bo sodeloval z njim v ukrepih za »dobro državo«. Sigemica je dodal, da bo progresivna stranka še vedno ostala v opoziciji.

Sigemico bo verjetno podprl Jošidovo vlado v vprašanju proračunskih kreditov za obrambo in v nekaterih drugih zakonskih predlogih, o katerih imajo obe stranki isto stališče.

Jošida in Sigemica sta se danes posvetovala več kot uro in pol. Iz zanesljivih virov se je zvedelo, da je Jošida zahteval, naj Sigemica stranka sodeluje z vlado v vprašanju zakonskih predlogov, ki bodo naleteli v parlamentu na težave. Smatrajo, da se bo moral Sigemico boriti proti svoji stranki, da bi izpolnil obljube, dane Jošidi.

ljati in renežno vzdrževati takšno obrambo, ki bi bila dovolj močna, da prepreči sleherni poskus napadalnosti. Ko je dejal, da so bili primanjkljaji v minulih letih poglaviti vzrok, da se je vrednost dolarja zmanjšala na polovico, je Eisenhower poudaril, da se je treba izogibati brezkončnemu zviševanju federalnih izdatkov na škodo federalnega dohoda v času velikih davčnih obremenitev. Toda treba se je izogibati tudi neumnemu varčevalne politike, ki utegne zavreti stvar miru in svetu.

Iz Londona sporočajo, da se je zvedelo, da bo predsednik britanske vlade Winston Churchill zahteval skorajšnji sestanek z predsednikom ZDA Eisenhowerjem, da bi z njim razpravljal o mednarodnih vprašanjih. Sodiijo pa, da se bo Churchill še pred posvetovanjem s predsedniki vlad Britanske skupnosti narodov, verjetno prihodnji mesec po kronanju britanske kraljice. Oba državnika bi na takšnem sestanku razčistila anglo-ameriška nesoglasja. Nedavna zunanje-politična razprava v Spodnjem domu je pokazala, da so med ZDA in Vel. Britanijo nesoglasja o določenih vprašanjih korejskega premirja in drugih življenjsko pomembnih vprašanjih. Vrh tega bo ta sestanek omogočil Winstonu Churchill, da bo osebno proučil Eisenhowerjevo gledišče o konferenci vodilnih državnikov Vzhoda in Zahoda.

Washington, 20. maja (UP). Zastopnik zunanje ministrstva ZDA je včeraj izjavil, da ZDA ne bodo proučevale možnosti sestarka najvišjih predstavnikov veselih, če Francija ne bi sodelovala na takšni konferenci. To je izjavil sprito noročil, da se predsednik britanske vlade Churchill pripravila na sestanek »velikih treh«. Dejaj, da ZDA niso obveščene o stikih med Londonom in Moskvo.

General Ridgway o evropski obrambni skupnosti

»New York Herald Tribune« o posledicah zmanjšanja pomoči tujini

Washington, 20. maja (USIS). Poveljnik obojeznih sil Atlantskega pakta v Evropi general Ridgway, ki je pred ameriškim senatnim odborom za zunanje zadeve podprl program vlade za pomoč tujini, je izjavil, da je zamisel o evropski obrambni skupnosti osnovne važnosti za vse vojne načrte Atlantskega pakta in da se vsi sedanjí načrti pakta nanašajo na domnevo, da bodo evropske države, ki so podpisale pogodbo o evropski obrambni skupnosti, ratificirale pogodbo do konca tega leta.

Današnji »New York Herald Tribune« piše, da je general Ridgway prva osebnost, ki je odkrito izjavila, da so sovjetske mirovne poteze že imele svoj vpliv v Evropi. List smatra, da pričajo o tem zlasti velike težave, ki zadržujejo ratifikacijo pogodbe o evropski armadi. »New York Herald Tribune« dodaja k izjavam Ridgwaya to, da se v ZDA opazajo vedno bolj močne težnje, da naj bi ZDA zazročile, da če Nemci, Britanci, Francozi in drugi »narodi« ne bodo ubogali, bodo ZDA zmanjšale svojo pomoč in se mor-da celo umaknile iz Atlantskega pakta. »New York Herald Tri-

bune« poudarja, da bi ukinitje pomoči tujini v sedanjem trenutku imelo katastrofalne posledice, da bi pa bilo še bolj katastrofalno, če bi prišlo do zmanjšanja dolar-ske pomoči zaradi mišljenja nekaterih, ki mislijo, da bi se ZDA mogle umakniti iz Atlantskega pakta, kadar koli bi jim to prijalo, ne da bi škodile same sebi.

V Švici so našli 35 izvodov jugoslovanske literature iz XVI. stoletja

Ljubljana, 20. maja. Dr. Mirko Rupel upravnik Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani je pred nedavnim našel v Švici 35 izvodov stare jugoslovanske literature iz XVI. stoletja, ki ni bila v naši evidenci. Izmed teh izvodov pripada 20 stari slovenski protestantski književnosti. Posebno zanimivo je odkritje neznane pesmi Primoža Trubarja o Turkin iz 1567 leta in tri knjige Trubarjevega sina Feliciano in njegovega naslednika Jurija Dalmatina. Odkrita sta tudi dva izvoda Trubarjevega evangelija iz 1555 leta, izmed katerih je bil do sedaj poznan samo en izvod v dunajski knjižnici.

KULTURNI RAZGLEDI

DRAMA O PROBLEMU OSEBNEGA ETOSA

Pred krstno predstavo Borove drame »Kolesa teme«

Noben družbeni red ne more biti trajno brez etosa. Res je, da določajo v osnovi etična pravila neke družbe njeni gnotni temelji, kajti dokler niso ti trdni in vsaj zadovoljivo, tako dolgo tudi ne morejo človeku zagotavljati primernega življenja. Vojne in revolucije pretresajo materialne in moralne temelje družbe in to v tolikšni meri, da jih je pozneje težko spet spraviti v pravi tir. Nič ne nastane samo po sebi, vse nastane v gibanju dejavnosti materialnih, naravnih in človeških sil. Zdi se mi, da je laže organizirati industrijo, kakor dejavnosti etični del v številnih posameznikih, ki so sicer vsi člani družbenega kolektiva, naj si bo to država, naroda ali razreda, ker je vsak tak član tudi individualnost zase, ki ne reagira enako na družbene gnotne in moralne norme. Materialni temelji ne ustvarjajo mehanično in sami po sebi kulturne nastave. Isto velja za etos, za ustvaritev učinkovitih nra-vnih zakonov, ki morajo iz pisane in tiskanega zakonika

družbe in države preiti v osebni zakonik vsakega posameznika. Ta proces pa je zelo zavoljan in brez osebnega sodelovanja posameznika, brez obujanja lastne volje in vzgajanja etosa v samem sebi, ne doseže zaželenega in za novo družbo potrebnega in koristnega smotra. Nit nove družbene razmere niti ideja sama še ne do- doščajo za ustvaritev trdnih etičnih vodil v človeku, ki se stalno giblje med raznimi nasprotji in protislovji, med npr. vrnimi Sciliani in Karybdami zločina in strasti. Naše časopisje in sodišča so v zadnjih letih obravnavala nešteto primerov, ki to potrjujejo in ki so svari-ovno opozarjala na perei in včasih bolesten primer etične odgovornosti in hkrati etične vzgoje novega človeka. Čeprav utopični socializem ni znač najti pravih poti za spremembo in ureditev materialnih temeljev človeške družbe, mu ni mogoče odrekat, da se je upravičeno in v velikem skrbju ukvarjal z moralnim vprašanji in z osebnega vsakega posameznika,

ki mora tudi po lastni volji in samovgobji pomagati pri čim hitrejšem razvoju človeške družbe na poti v socializem. Vsaka družbena struktura določa svoj etos, ki je v listvu tako mogočen in trden, da se mu večna podreja, dokler je realen, dokler je objektivno utemeljen. Ob tem družbenem etosu pa mora rasti tudi individualni etos. Čim manj je med njima zavor in ovir, čim manj je med njima nasprotij in protislovij, tem močnejša in boljša je družba sama in njeni posamezni člani.

Umetnost, ki je vselej skušala biti zrcalo razmer, časa in ljudi, ni nikoli mogla mimo pomembnih dolžnosti in pravic odrekl, prav tako pa jo mrtvilo tisti, ki v njej niso našli njeni kritiki negativnih pojavov v družbi ali pri posamezniku to pravico odreči

ali jo vsaj na ta ali oni način pri tem občutno in vsiljivo ovirajo. Nekaj takšnih pojavov moramo po vojni pod vplivom sovjetske umetnostne politike zdanovščine in fidejvesčine zabeležiti tudi pri nas in resnici na ljubo moramo celo priznati, da se je še nismo popolnoma otresli. Pisec naše nove krstne predstave, ki je svoje umetniške nazore spretno, čeprav pod nujnostjo časa in razmer nekoliko zavito in prikrito izpovedal v svojem filmsko-dramatskem delu »Bele vode«, je nekaj takšnih »arcev« kritike prejel pred leti ob uiziritvi svoje ljudske komedije »Blazonovici«, ki se nam sprčo razvoja pozitivnih sil naše kritike in umetnostne politike zdijo danes že nekateri dvignili oblake prahu, kar nedolžni, čeprav so takrat

Kakor pričra drama »Kolesa teme«, se Matej Bor ni dal pre-motiti od nezgod in dogodivščin okrog »Blazonovici«, saj je v svoji novi drami spet stopil v del arene našega pretečega vsakdanjega življenja. Snov svoji drami je zajel iz okolja našega industrijskega birokratizma, s čigar negativnimi silami se bori ves naš socializem, čeprav včasih morda gremo tudi v pre-hudo skrajnost in zmerjamo vse in vsakogar za birokrata, ne da bi se pri tem vprašali, ali ni morda ta ali oni tudi posledica razmer in še neizkristalizirane novega sistema, ki si mu-komaj včasih po ovinkih krči

ter včasih tudi koga po nesreči ali krivici pomodra. Odkrivati resnično dialektiko razmer in ljudi je velika modrost in velika odgovornost.

Glavni junak nove Borove drame je ravnatelj Koritnik, človek s pestro preteklostjo. Po ruski revoluciji, v dobi tako imenovane nove ekonomske politike, katero je moral uvesti sam Lenin, so jim rekli nepmani. Pri nas jim pravimo birokrati, ker smo nemp-mansko dobo neke preskočili, vsaj v glavnem. Koritnik je zelo teman značaj z mračnimi, ne-ugnanimi strastmi, ki ga naposled upropastijo, kakor vsakogar, ki tako slepo in brezobzirno drvi po poti lastnega ugodja in uživanja naprej. To so nekakšni birokratski Kantorji, ki izrabljajo svoj položaj za osebne in zasebne svrhe. Ne vemo dosti, ali je Koritnik dober ravnatelj, to se pravi, koristen za podjetje, ki ga vodi, ker to niti ni izključeno, toda da je v svojem osebnem življenju skrajno brezobzirne in moralni nihilist, nam prikazuje je ves čas Borova drama. Oba para, Koritnik in njegova ljubezna Brigita ter Camernik s svojo ženo, tavata v neki brezupni močvarni užitvanja. Koritnik ni več niti nemoralen, marveč je že amoralen. Nekaj podobnega bi mogli reči tudi o Camerniku, ki mirno gleda, kako Koritnik ljubimka z njegovo ženo. S svojimi vulgarnimi donjanjstvi pa se je Koritnik usodno zavoljal pri Brigiti, ki se je v vrtincu strasti in življenja izgubila v njegovih

rokah in se sedaj lovi, kako bi se izvila iz Koritnikovih krempljev. Tu se zgodi nesreča. Na poti v planinsko kočjo povozijo mladega umetnika-glasbenika, v katerega je Brigita zaljubljena, a se je prepozno odločila zanj. Ves čas je nihala kakor nad breznom med Koritnikom in glasbenikom; kolesa teme niso povozila le mladega, postnega človeka, marveč tudi njo. Tragedija je v tem, da glasbenik umre. Brigita pa se prepozno znajde, doživi svojo katarzo in gre pred sodišče, da sprejme pravno kazen za dejanje, ki ga sicer sama ni storila, za katerega pa je v toliki meri moralno sokriva, da mora prevzeti zanj vso etično in dejansko odgovornost. Njen korak, njeno spoznanje in odločitev, ko v nasprotju z vnanjimi formalnimi dejstvi, prevzema krivdo nase, etično in pravno, naposled pretrese tudi Koritnika, da spozna svoj zločin. Koliko žrtve je potrebnih, da naposled spregledajo samega sebe tako temni značaji, kakor je Koritnik...

Bor slika ljudi in razmere v krogu uživajočo birokratske kaste nesposodne, brez olepšavanja, a živo, pravično in prepričljivo. Ni tukaj važno, ali so Koritniki tipični ali posamezen primer iz našega življenja. Po pisanju naših časopisov in po nekaterih sodnih obravnavah širom Jugoslavije vemo, da niso ravno posamični in redki. Prav tako smemo reči o Camerniku, ki Koritnikom zvesto služijo (do prve

večje katastrofe!) ker imajo sami prav tako kosmato dušo. Temo so povezani z Koritniki, ki potrebujejo takšne opode, hkrati pa so od njih spretnješi in opreznjeji. Kot jegulje se zviljajo skozi družbene blodnjake in soteske in se trdoživno ohranjajo s cinizmom in limbo. Videti je, da se bo tudi Camernik srečno mazal iz »Koritnikove afere« na sodišču, vsaj z manjšimi posledicami kakor Koritnik in Brigita. Nad vsem tem pa blodi težka misel: gorje človeku, ki se mora srečati s Koritniki in Camerniki, dokler imajo volane v svojih rokah.

Svet teme stoji pred nami, to-da Bor vendarle ni obupal nad človekom. Veruje, da je v vsakem človeku, celo v tako pokvarjenem in izgubljenem, kakor je njegov Koritnik, svečka, ki zagori v lučko, če jo le zna sam ali pa kdo drugi prižgati. Navadno jo morajo prizgati nepopolnopravni in neoppravljivi žrtve. To je tragična družbena in moralna bilanca. Brigiti jo prižge smrt človeka, ki je bil zanj edina prava ljubezen, Koritniku pa jo prižge Brigita. Procesi, ki privedejo takšne ljudi do katarze, so silno zapleteni, bolesten in prekleto drago kupljen za družbo in posameznika. Zato se ni le vredno, marveč tudi potrebno zamisliti o problemih, ki jih načenja Borova drama z vso umetniško pogumnostjo in etično resnobo, kakor se za socialističnega pisatelja spodobi.

Dr. Bratko Kreft

Pri viničarjih v Slovenskih goricah

Na odkupljeni zemlji jim bo rasel boljši kruh

Vest o uredbi o agrarnem maksimumu je povzročila tudi v okraju Maribor-okolica med kmeti mnogo razpravljanja. Največ kmetov z nad 10 ha obdelovalne zemlje je v Slovenskih goricah, medtem ko jih je na Dravskem polju le nekaj. Brezzemljaki, izmed katerih so bili z ukinitvijo delovnih za drug mnogi težko prizadeti, danes zopet upajo, da jim bo ljudska oblast vendarle pomagala do boljše, človeka vrednega življenja. Kakor v ostalih vinorodnih okrajih, tako gre tudi v mariborski okolici pred vsem za to, da se odstranijo ostanki fevdalnih odnosov ter se onemogoči izkoriščanje viničarjev, ki se zanje v tem okraju ni doslej zavzemal do slednje niti en sam občinski ljudski odbor. Okrajna inšpekcija dela je samo ob koncu lanskega leta reševala okoli 30 sporov med viničarji in njihovimi gospodarji. Toda rešila jih je sporazumno z gospodarji le okoli 15 odstotkov, vse ostale pa je obravnavalo nato še sodišče.

Slovenske gorice so pokrajina ostrih lastniških nasprotij. Tu je obremen največ kmetov, ki jih bo nova uredba prizadela, ker imajo nad 10 ha obdelovalne zemlje in največ brezzemljakov. V Svečini, Juriju ob Pesnici, pri Jakobu, v Jurkovskem dolu, v Jarenini in drugod imajo nekateri kmetje po tri, celo po štiri viničarje. V Jakobu je okoli 40 kmečkih in gosposkih viničarjev, samo v Jurkovskem dolu pa okoli 50 kmetov, ki imajo večja posestva in bodo prisiljeni odprodati nekaj zemlje. Tudi v bližnji okolici Maribora je precej viničarjev raznih ljudi iz mesta. Pri Jakobu so kmetje zlasti ravnali slabo s tistimi viničarji, ki so bili z gospodarji vred v zadrugi in so se navadili tu misliti nekoliko po svoje. Rožkar, Santl Alojz in Snajder so svojim viničarjem po reorganizaciji zadrug odpovedali stanovanje. Tako so ravnali tudi mnogi drugi. V hiše so vzeli ali druge ljudi ali pa so prazne. Na področju Svečine je okoli 40 viničarjev, ki po reorganizaciji zadrug ne vedo ne kod ne kam. Delovne pogodbe nima nobeden, kmetje ne priznavajo niti viničarskih odnosov, niti viničarskega socialnega zavarovanja. Mladina hodi na delo s hriba na hrib in za služi na dan od 100 do 330 din, kakršne je pač gospodar. S tem, da nimajo kmetje s svoji

mi viničarji nobenih pogodb, so izsilili ponudbo delovne sile, ki je pripravljena delati tudi za podpoprečni zaslužek. Posebno se je povečalo tudi tu izkoriščanje malega človeka po ukinitvi delovne zadrug. V vsem okraju imajo viničarji in kmetje samo okoli 36 pogodb. A še tiste pogodbe, ki so, niso vedno pravilne. Posesniki Vračku pri Juriju ob Pesnici mora viničar 6 dni na mesec delati samo za stanovanje, ki ni najboljše. To pomeni, da plača za to stanovanje več, kakor plača najemnik v mariborskem Gradišču za komfortno večsobno udobno stanovanje. Nič čudnega potem, če si Vračkova družina lahko kaj pogosto privoščijo izlete v lastnem osebnem avtomobilu. — Viničarska delovna sila je še vedno poceni. — Pri Kungoti ima gospodar, ki je tudi član občinskega ljudskega odbora, s svojim viničarjem dogovor, po katerem zasluži viničar na dan pri svoji hrani 50 din, njegova žena pa celo samo 25 din. Maks Paskula in Vrtičah pri Gornji Kungoti je dejal ob začetku leta svojemu viničarju, da mu bo jeseni plačal obdelovalno vinograda po tem, koliko bo pridelal. Ker je letošnji pridelek uničila slana, je viničar upravičeno v skrbeh za zaslužek. V Malečniku obdeluje viničar svojemu gospodarju tri orala vinograda za 20.000 din, 1 voz drv. 1 voz strelje in 15 arov orne zemlje. Samo škropljenje in nošenje gnojna mu plača gospodar posejeb po 130 din na dan.

Ko so zadrug ukiniteli, so večji kmetje začeli oddajati svojo zemljo v najem. In sicer skrajno pogodbe po večini za 3 leta. Franc Gaube na Spičniku je dal svoje 16 ha veliko posestvo v najem za 45.000 din in 2 polovnjaka vina. Najemnik pa mu mora obdelati tudi okoli 1 ha njive in prav toliko sadovnjaka, kar je zadržal lastnik zase, ter plačati vse davke. Kmetica Kristina V. je dal v najem okoli 10 ha veliko posestvo za 3001 vina, okoli 30.000 din in plačilo vseh davkov. Gaube je tudi določil, koliko mora najemnik na leto v posestvo investirati.

Na odkupljeni zemlji, ki jo bodo upravljali kot državna gospodarstva ali posestva kmetijskih zadrug, bodo brezzemljaki dobili primerno zaposlitev. Ze zdaj razpravljajo o tem, kako bodo obnovljali in intenzivno kmetovali. Velika obnova čaka posebno viničarje, saj so

sedanji lastniki premalo obnovljali in niso bili dovolj prepričani tudi o potrebi skupne obnove. Organizacija dela na odkupljenih zemljiščih bo izvedljiva že zato, ker ima skoraj vsaka občina socialistično gospodarstvo, državo ali zadrž. No posestvo, kamor bodo lahko priključili odkupljeno zemljo. Nekateri kmetje sprejemajo uredbo z zavestjo, da bodo prestalo zemljo laže obdelovali in jim bo prinašala isto, nekaj pa je tudi takih, ki prigrvarjajo viničarjem, naj zahtevajo zemljo v svojo last, kar pomeni, da bi posredno ta zemlja ostala še vedno sedanjim lastnikom. Manjši kmetje pa pozdravljajo uredbo o agrarnem maksimumu tudi zato, ker bo s tem onemogočeno vsako izkoriščevalsko

nakupovanje zemlje po poedinlich. Posebno v okolici Gradišča menijo, da je bila ta uredba zelo potrebna, saj lahko kupujejo zemljo samo ljudje, ki denarja niso pridobili z delom. Tako je nakupovalec Franc Vojgrin iz Drvanje letos februarja kupil od kmeta Lorberja v Zg. Porčiču viničarijo za 600.000 dinarjev, lani pa je kupil od nekega kmeta v ljutomerskem okraju prav tako viničarijo za 450.000 din. Kmetije vedo, da je šel ta denar iz njihovih žepov in ne samo ta, da gre tudi v roke drugih, nakupovalcev in prekupovalcev marsikateri dinar. Vedo tudi, da je zemlje za te ljudi škoda in da u uredba, ki bo nekateri sicer prizadela, prinesla vendarle kmetu tudi mnoge koristi. M. Svancar

PREDLOG ZAKONA O ZEMLJIŠKEM SKLADU

Iz razprave v zakonodajnem odboru

V novem zakonu gre za zemljiški maksimum samo kmečkih gospodarstev

V večerajšnjem poročilu o razpravi, ki je bila v zakonodajnem odboru Zveznega sveta glede na predlog zakona o zemljiškem skladu, smo poročali zlasti o nekaterih predlogih za spremembo 21. člena zakonskega predloga, ki govori o pravičah starejših gospodarstev, da pojasni, katero zemljo predlaga sam za kmetijski zemljiški sklad. Toda na razpravi je prišlo še do mnogih drugih pripomb, o katerih naj navedemo danes vsaj najvažnejše.

Opirajoč se na ustavo, ki določa, da pripada zemlja tiste

mu, ki jo obdeluje, se je neki član odbora zavzemal za to, da se pusti delavcem in uslužbenecem, ki imajo zemljo, pa na njej delajo, največ do pol hektara. Ta predlog v zakonodajnem odboru ni bil sprejet.

Precej dolga je bila razprava o načelih, ki bi jih morala vsebovati zakonska pravila zadrugne organizacije, ki želi dobiti zemljo iz zemljiškega sklada. Nekdo je omenil, da bi prišlo do prevelikih težav, če bi vztrajali pri tem, da bi se morale zadrugne organizacije ravnati strogo po predpisih, ki veljajo za kmetijska posestva. Na to je Mihajlo Todorovič odgovoril, da gre le za minimalne zahteve in za zagotovitev socialističnih načel v poslovanju zadrugnih organizacij, ki prejemajo zemljo iz zemljiškega sklada.

Odbor se je v glavnem strinjal s pripombo, da je sedanje besedilo zakonskega predloga pomanjkljivo, kjer govori o tem, da se lahko dajo v uporabo vasi ali občini le travniki, pašniki in druga zemljišča iz zemljiškega sklada, ki še niso obdelana kot njive, pa bi se dale obdelati. Po mnenju predlagatelja spremembe tega besedila naj bi bilo tako, da bi vasi ali občine, če je to v korist skupnosti lahko dobile za pašnike tudi zemljo, ki jo je mogoče njivsko obdelovati.

V razpravi okrog prvega odstavka 6. člena, ki se glasi: »Ničde ne more imeti več zemlje, kakor je največ določa ta zakon«, je bilo obrazloženo, da se to nanaša le na kmetijska gospodarstva, ne pa tudi na druge lastnike zemlje, kot so cerkve, samostani itd. Predlog zakona rešuje namreč le maksimum zemlje kmečkih gospodarstev.

Na pripombe nekega člana odbora, da določbe zakonskega predloga o tem, da upravlja zemljo splošnega ljudskega premoženja okrajni ljudski odbori, niso v skladu z določbami zakona o ljudskih odborih, v katerem je to opravljanje izročeno v pristojnost občin, je bilo pojasnjeno, da pri pojmu upravljanja po tem zakonu ne gre za isto, o čemer je govora

v zakonu o ljudskih odborih. Cim namreč okrajni ljudski odbori dodeli zemljo kmetijskim organizacijam, jo seveda neha upravljati. Razen tega se s tem zakonom zemlja izvzame iz pravnega prometa, s čimer se pravzaprav ukinja pravica upravljanja kot lastniška pravica. Okrajni ljudski odbori si namreč ne pridobijo imovinske pravice s pravico do razpolaganja. Pristojnosti okrajnih ljudskih odborov se nanašajo na izvajanje tega novega zakona, z zakonom o lastniških odnosih pa se bo vzpostavilo normalno stanje. Končno je bilo precej razpravljano še okrog tega, da bi bilo morda koristno v zakonu posebej omeniti splošne kmetijske zadrugne in morebitne njihove pravice v zvezi z zemljiškim skladom, dalje okrog socialnega zavarovanja ljudi, ki bodo delali v zadrugnih organizacijah, katere prejmejo zemljo iz zemljiškega sklada splošnega ljudskega premoženja in dr.

Termoelektrarna koksarne v Lukavcu redno obratuje

Po desetdnevni preskušnji je začela redno obratovati nova termoelektrarna koksarne v Lukavcu, ki ima zmogljivost 4000 kilowattov. Ko bo montiran še drugi parni kotel, se bo zmogljivost te elektrarne povečala še za 50%. Ze sedaj pa ta elektrarna krije s svojo zmogljivostjo vse potrebe koksarne.

Komercialna na višku!

Po dolgem času so se v mariborskih trgovinah spet pojavile limone. Marsikdo si jih je zaželel, toda ob pogledu na ceno — 600 din kilogram — mu je roka, ko je segel za denarnico, zastala. Spomnil se je tudi dogodkov okrog Norvega leta, ko so bile limone po 400 din, a so morali nato ceno znižati na 180 din; sicer bi jim bile zgubile po trgovinam.

S takim znižanjem sem računala tudi sama. Zgodilo pa se je, da sem morala v Ljubljano, ker sem videla, da so limone po 400 din. Po povratku sem takoj telefonično poklicala podjetje »Povrtina« in jih prosila, naj mi pojasnijo, čemu so limone tako drage. Prijazni mož na drugi strani žice mi je razlagal celo vrsto komercialnih zakonitosti, le tega mi ni hotel povedati, koliko stane 1 kg limon »Povrtina« in koliko zaslužijo pri kilogramu, če jih prodajo po 600 din. Strinjal pa se je z menoj v tem, da je cena prave »le-karniške« in da kupujejo ljudje limone predvsem za zdravilo.

Postregla sem mu še s ceno limon v Ljubljani. Ljubljanski komercialno »nespretnost« mi je takole razložil: Gotovo so v Ljubljani kupili limon na vagonih in sedaj jih morajo dati poceni, da se ne bi pokvarile. Maribor je kupil manjše količine in tako ni nobene nevarnosti, da bi zgubile.

V last mariborski trgovini, ki jo vodi tolikšna previdnost: kupiti manj in prodati drago, čeprav samo za zdravilo! Mariborskih trgovcev potrošnik s čakanjem že ne bodo mogli prisiliti, da bi cene znižali, ker ni nevarnosti, da bi limone gnile. Med 80 tisoč Mariborčanov je po pač vedno našlo dovolj takih, da bodo morali kupiti limone, čeprav po 100 din eno.

Ob koncu se nekaj podatkov: suhe slive stanejo v Ljubljani 94 din, v Mariboru 116; smokeve 40, v Mariboru 60 zavite; v Ljubljani prodajo dalje po 480 din kg, v Mariboru jih še nismo videli. Pa nič zato, saj bi bili gotovo za 200 din dražji in ker jih ni mogoče porabiti za zdravilo, jih »Povrtina« tudi ne nabavi.

J. P.

Čemu taka potrata?

Ze precej let sem vnet kadilec pipe in z zalostjo ugotavljam, da kvaliteta navadnega tobaka strašno nazaduje. Sicer je res, da je že dlje časa v prometu malo boljše tobak, vendar ne razumem, zakaj se ta prodaja le v 50-gramskih pločevinastih dozbah, ki strašno dvigajo cene tobaka.

Za primer: 50 gramov tobaka porabim v dveh dneh. To da na mesec 15 gramov doz ali letno 180 doz. Na enega kadilca Tovarjani »Zmaje se plača kupovati razbujene žepne baterije in zato ne razumem, zakaj se česa podobnega ne spomni delavski svet ljubljanske tobačne tovarne, ki brez potrebe zapravlja materialna sredstva. In še to! Navadni tobak stane 32.50 din, v dozbah pa ista količina 80 din. Ti dve številki povesta dovolj in upam, da bo delovni kolektiv tovarne to upošteval ne le zaradi naš potrošnikov, temveč tudi zaradi potrebe, da varčujemo z materialom.

Ing. S. P.

Kidričevo - Impol

Odločili smo se za novo kovino

Ze dokaj časa so v »Impol« v Slov. Bistrici v stiski za surovine. Borski rudnik bakra ima velike obveznosti do izvoza, baker je nujno potreben tovarni »Zorka« v Sabcu za proizvodnjo modre galice, razen tega pa bo čez polgodno leto dograjena tudi nova valjana bakra v Sevojnem v Srbiji, ki bo s svojo zmogljivostjo lahko predelala skoraj vse količine elektrolitičnega bakra, tudi tedaj ko bo elektroliza v Boru obratovala z vso svojo zmogljivostjo.

Tovarna si pomaga z bakrenimi odpadki, vendar niso mogli preprečiti zmanjšanja proizvodnje nekaterih izdelkov. Zlasti je občutno padla proizvodnja v žičnem obratu.

Delovni kolektiv »Impol« se je navzlic težavam in velikim stroškom, ki ga čakajo, odločil za preusmeritev proizvodnje. Kako bi pač mogli prekiniti tristoletno tradicijo bistriških kovinarjev ter dopustiti propada te tovarne, ki že toliko let daje Bistrici gospodarske koristi. Na »Impol« niso vezane samo družine delavcev, temveč vsa bistriška okolica. V »Impolu« pa imajo tudi okoli 300 prolejši ljudi, ki se želijo tu zaposliti.

Bistriški kovinarji so se na odločilnem razpotju odločili za predelovanje aluminija — kovine sedanosti in prihodnosti. Porok, da ne bo manjkalo surovin, je tovarna glinice in aluminija »Boris Kirič«. Z delno proizvodnjo polizdelkov aluminija in njegovih zlitin so začeli v »Impol« že pred nekaj leti ter jim bo to znatno koristilo v novih proizvodnih pogojih.

Za novo proizvodnjo sedanji tovarniški prostori in stroji ne bodo ustrezali. Delovni kolektiv čaka velika naloga: zgraditi mu treba tople in hladne valjarne, podaljšati cevarno in predvsem

Agronomi ptujskega okraja so zborovali

Na rednem letnem občnem zboru društva kmetijskih inženirjev in tehnikov so v Ptujju člani društva razpravljali o svojem dosežanjem delu in bodočih nalogah. Posebna komisija bo izdelala podrobne načrte kmetijskih zadrug s posebnimi problemi, ki so specifični za ptujski okraj. Sodelovali bodo tudi v reorganizaciji kmetijskega združenstva. Prvenstvena pa bo njihova pomoč pri ureditvi in organizaciji nove kmetijske šole, ki bo imela svoje prostore v graščini na Turnišču, kjer je tudi državna kobilarna.

nabaviti nove stroje. Idejni projekt za izvedbo del je pripravljen. Izdeloval ga je podjetje »Slovenija-projekta« po zamisli strokovnjakov iz tovarne »Impol«. Preureditev tovarne bo stala eno milijardo in osemsto milijonov dinarjev. Po zamisli strokovnjakov bi jo lahko končali do leta 1955, ko bo tudi proizvodnja v Kidričevem v polnem razmahu. Proizvodnja valjanega aluminija in aluminijastih liti tovarne »Impol« bo za vso državo izredno važna. Dajala bo dragocene dele naši mladi letalski in avtomobilski industriji, gradbeništvu pa valovito pločevino za strehe in aluminijaste rolete, drugim tovarnam pa vagonске konstrukcije, profile in palice, žico in drugo. Mnogo teh izdelkov smo sedaj uvažali.

Delovni kolektiv v redu izpolnjuje vse obveznosti do skupnosti ter jih celo presega. Preureditve tovarne pa iz lastnih sredstev vendarle ne bo mogoče. Ker bo proizvodnja pomembna za vso državo, v »Impolu« upravičeno pričakuje pomoč skupnosti. In ta pomoč je nujna. Najprej morajo imeti denar, šele potem lahko začnejo preurejati prostore in nakup strojev. Izračunali so tudi, da bi se investicije izplačale že v enem letu proizvodnje.

Iz lastnih sredstev bodo letos

asfaltirali cesto od železniške postaje do tovarne. Cesta je dolga 2 km in so za dela predvideli 10 milijonov din. Prav tako bodo letos za izboljšanje higienskih pogojev dela zgradili novo upravno-sanitarno poslopje, kjer bodo kopalnice in delavske garderobe. Do junija letos bo končana gradnja treh stanovanjskih hiš, nato pa bodo začeli graditi še tri take hiše. Za gradnjo teh hiš so namenili 50 milijonov din.

Tudi proizvodnja preurejene tovarne bo zelo pomembna tudi za elektrifikacijo. Delovni kolektiv tovarne je po zamisli elektrotehniškega strokovnjaka univ. prof. M. Vidmarja osvojil proizvodnjo aluminijastih vodnikov za daljnovodje. Prvo večjo količino, okoli 100 ton novih vodnikov bodo izdelali za daljnovod Maribor-Kidričevo. Izdelava teh vodnikov ko kasneje ena glavnih opravil v proizvodnji »Impol«. Aluminij bo sčasoma nadomestil strateško surovino baker pri naljnovodjih po vsej državi. Delovni kolektiv bo s kakovostno in sorazmerno ceneno proizvodnjo skrbel tudi za uveljavljanje na tujih tržiščih. Samo v enem letu bodo predelali od 10 do 13 tisoč ton aluminija. Pričakujejo, da se bo pri tolikšni proizvodnji izredno povečala tudi potrošnja aluminija doma. M. S.

S-O-S slovenske grafike

(Nadaljevanje).

Potreba po kvalitetnem večbarvnem tisku, ki naj dostojno reprezentira našo socialistično domovino doma in na tujem, je vsak dan večja. Skoraj neverjetno pa se sliši, da mora vsa boljša in reprezentativna dela v republiškem in v zveznem merilu izdelovati prav slovenska grafična industrija, čeprav ima za taka dela samo tri primerne stroje, ki pa jih sodobni že tu di precej prekašajo. Na vseh drugih strojih pa so kvalitetnejša dela izdelana z največjim trudom, obnem pa tudi po neverjetno visokih cenah. Na starih, izrabljenih strojih je vse pripravljano namreč najmanj prikratk zamudnejše, tisk pa je treba po večkrat prekinjati in popravljati, ker razmajan in izrabljen stroj nima nikake stabilnosti in natančnosti, ki je osnovni pogoj za lep grafični izdelek.

Da je na splošno kakovost slovenske grafične proizvodnje

vsak dan slabša, lahko menda potrdi vsak naročnik in ljubitelj lepe tiskovine. Mimogrede pa moramo poudariti, da je razen slabega črknovega materiala, izrabljenih in nesodobnih strojev in drugih naprav, tega poraznega stanja precej krivita tudi današnja kakovost materiala, ki ga potrebuje grafična industrija, t. j. predvsem papirja, kartona, lepenke, knjigoveška platna in tiskarskih barv. Zaradi vseh teh ovir marsikdaj odpove vsa ljubezen do poklica, vsa volja do dela in vse strokovno znanje slovenskega grafičarja.

Vsi dobavitelji grafičnega materiala bi se morali zavzeti prav tako kot grafično delavstvo, da so tudi oni dolžni izdelovati le kvalitetno blago in po svoje pripomočki k vse lepšim grafičnim izdelkom, ne ki dobavljati blago z napakami, ki jih ne morejo z ničemer zagovarjati, ker so marsikdaj le odraz slabega odnosa do dela.

Če se to ne bo bistveno popravilo, tudi sodobnejši stroji ne bi kaj prida pripomogli k kvalitetnejši grafični proizvodnji.

Rentabilnost grafične proizvodnje

Upamo, da smo s temi splošnimi besedami že precej prikazali, da grafična proizvodnja s takimi osnovnimi in obratnimi sredstvi, kljub najboljši volji in trudu grafičnega delavstva in in tudi ne more biti rentabilna, še manj pa poceni.

Naj sedaj z dvema najnavadnejšima primeroma podpremo to svojo trditve. Vzeli bomo po en primer iz knjižnega in offsetnega tiska.

1. Koliko bi se pocenila proizvodnja, če bi namesto na 4 velikih starih strojih za knjižni tiskiskali na 1 sodobnem cilindričnem avtomatu? Pri starih tiskarskih strojih, ob tako izrabljenem črknovem materialu in ob pomanjkanju sodobnih tehničnih pomagala, dosežemo največ 50% produktivnosti za tisk, t. j. pri 8 urah 4 ure. Ob zmogljivosti 100 odtisov na uro napravijo 4 stari stroji na leto 4.928.000 odtisov katerih stroški znašajo brez papirja po današnjih povprečnih cenah 3.000.000 din, delovna sila stane v tem 768.000 din, 1000 odtisov stane torej 609 din.

Ob dobrem črknovem materialu in sodobnih tehničnih pomagalah bi dosegli na novih velikih sodobnih cilindričnih avtomatih 75% produktivnosti za tisk, t. j. pri 8 urah 6 ur. Ob zmogljivosti 3500 odtisov na uro napravijo 1 sam sodobni stroj 6.468.000 odtisov katerih stroški (brez papirja) so po današnjih cenah 3.939.000 din po novih cenah pa bi znašali 1.182.720 din, delovna sila bi stala v tem 276.000 din, 1000 odtisov bi stalo na novem stroju torej 182 din. Cena bi se znižala torej za 70%, stroški za delovno silo pa za 64%.

Iz teh števil se jasno razvidi, koliko cenejša bi bila proizvodnja potem, ko bi stroj odplačali ali amortizirali. Oglejmo si za ta primer, kdaj bi lahko prišli do tega.

Navedeni stroj stane danes 80.000 švic. fr. kar da po deviznem dinarju s faktorjem 3 16.800.000 dinarjev; razlika med stariimi in novimi letnimi stroški proizvodnje pa znaša 2.756.000 dinarjev. (Nadaljevanje pride)

Zahteva po skrajšanju delovne dobe jamskih delavcev

K razpravi na seji predsedstva Centralnega odbora sindikatov rudarskih delavcev Jugoslavije

Centralni odbor sindikatov rudarskih delavcev je imel v Zagrebu sejo, na kateri so razpravljali o higiensko-tehnični zaščiti ter nekaterih problemih, ki se tičejo socialnega zavarovanja. Najdlje so se zadržali pri razpravljanju o znižanju delovne dobe, po kateri dobijo rudarski jamski delavci pravico do pokojnine. Sklenili so, da bo Centralni svet sindikatov Jugoslavije poslal zveznemu izvršnemu svetu predlog za spremembo nekaterih členov Zakona o socialnem zavarovanju in do-

ločanju pokojnin in invalidnin. Po tem predlogu naj bi se jamskim delavcem za vsakih 12 mesecev dela v jami priznalo dobo 18 mesecev. Na ta način bi bili upravičeni do polne starostne pokojnine že po 26 letih dela v jami. Znižala pa naj bi se tudi starostna doba za doseglo pokojnine od 55 na 50 let. Poleg tega je bilo predlagano, da bi se rudarjem povišal pokojninski razred, pri razvstitvi pa naj bi se jim priznala tista stroka, v kateri so najdlje časa delali.

Severna Afrika nas pričakuje

To je bil nedvomno najvažnejši stavek, ki ga je povedal tov. Edo Ivančič številnim zastopnikom slovenskih podjetij, ko je predvčerajšnjim predaval na povabilo Trgovinske zbornice za Slovenijo o naših možnostih izvoza na severnoafriška tržišča. V svojem izredno lepem, poučnem in duhovitem predavanju pa je tov. Ivančič povedal še vrsto drugih zanimivosti iz svojih potovanj po severni Afriki. Priobčujemo nekatera njegova izjavanja in vtise iz Abesinije in Egipta.

Medtem ko so v deželah severne Afrike gledali se pred leti nezaupljivo na predstavnike naše države, so zadnja leta do njih povsod zelo ljubeznivi in uslužni. Seveda ta ljubeznivost, ki jo sreča dandanes Jugoslovani v vsakem koraku, ne sme zavestiti katerega koli našega predstavništva, da bi pozabili na staro geslo: Trgovci se samo trgovce! Jugoslavija uživa tudi v severnoafriških deželah veliko obudovanje. Ta politični kapital se bo lahko samo še utrdil z razširitvijo naše zunanje trgovine na ta tržišča.

Medle, ki so hvalijo z izvozom v dežele, kakršne so v severni Afriki, se seveda ne smejo posluževati samo svojega suhega, trgovskega znanja o zunanji trgovini. Poznati morajo zelo dobro običaje narodov in krajev, s katerimi trgujejo. Predvsem pa morajo biti vselej pozorni do njih in ne smejo podcenjevati morebitne slabosti, ki

jih opažajo. Neznatne malenkosti v opremljenosti lahko za dosežajo, da se naša zunanja trgovina s takšnim deželami popolnoma ustavi. Znani so primeri, ko je bila ponekod n. pr. zaščitna znamka podoba kače edini vzrok za izredno dobro prodajo nekega blaga. Poznamo pa tudi primere, da je zaščitna znamka z glavlo leva lahko svrnilo, da ne bo nihče kupil tako opremljenih izdelkov.

Poznavanje običajev in narodopisja ter krajevnih prilik je navede važno za predstavnike naših podjetij, ki bodo skušala izvažati svoje izdelke v severno Afriko, ker imamo možnost za prodajo malo/dane vseh naših izdelkov. Nekatera naša podjetja, naj omenimo »Slovenija-impol«, so že storiila prve korake. Vendar nas čakajo še večje naloge, saj morajo severnoafriške dežele po večini uvažati vse, naj ponovimo staro frazo, od igle do lokomotive.

Abesinija meri okoli 1,2 milijona kvadrat. kilometrov ali približno petkrat večja kakor Jugoslavija, prebivalcev ima sorazmerno mnogo manj — le okrog 13 milijonov. V glavnem mestu Adis Abebi, ki ima približno 400 tisoč prebivalcev, prodajajo izdelke vsega sveta, samo Jugoslovanih še ni videti. Glavno mesto Abesinije se razprostira na višini 2850 m. Zamislite si našo glavno mesto Beograd na višinah Triglav! Prav zaradi velikosti mesta Jugoslovanski predstavniki mnogokrat zgbu-

ljajo vtis višine, na kateri se nahajajo. Hodijo peš in nosijo prtljago, potleje pa obolijo na srcu. Izmed Evropejcev, živčnih v Adis Abebi, ima sleherni najemnik en avtomobil, nekateri pa tudi po dva. Na sploh je za Evropejce, kar se tiče materialnih ugodnosti, življenje v Adis Abebi zelo dobro. Mora pa seveda prenašati razne težkoče: vročino, pomanjkanje vode itd. Trinaest milijonov prebivalcev Abesinije zdravi na priliko vsega skupaj okoli 160 zdravnikov. Sprehajajoče gole ženske in moški niso v predmetnih ulicah nobena posebnost. Kadar je največja vročina, sega namreč živo srebro od 60 do 70 stopinj. Tov. Ivančič je navedel nekaj krajev, kjer so ljudje le malenkostno oblečeni, s pripombo, naj naša tekstilna podjetja ne silijo tja. Posebna zanimivost Adis Abebe so tudi nizke hiše. Dvoje nadstropij imajo edino moderno urejen hotel, kraljevska palača in notranje ministrstvo. Valuta v Abesiniji je dolar; 2,5 abesinskih dolarjev je 1 ameriški dolar. Carine so precej visoke. Zato se zlasti Italijanska in češko-slovaška podjetja zelo rada poslužujejo za izvoz svojih izdelkov poštinih pošilk. Nastavljanje pošilk je zelo enostavno; V navadi je, da odpošiljatelj napiše samo ime in priimek ter številko poštnega predalca; poštarji so namreč povečini nepismeni. Poštinih predalov je seveda zelo veliko, in zjutraj je pošta v Adis Abebi zbirališče

na prodaj nekaj več v Egiptu. Tu prodajajo naš sir kačkaval, slivovko, ki jo pijejo v Egiptu mešano s sifonom kot znani »Jugoslovanski viskva« in drugo. V deželah severne Afrike so velike možnosti za prodajo našega vina, poljedelskih strojev, plugov, pohištva, tekstilnih izdelkov, konzerviranih rib, vžigalic in drugega blaga. Nekatera naša podjetja so storiila prav slabo uslugo zunanji trgovini, ko so se n. pr. pogajala za izvoz vžigalic, tik pred zaključkom kupčije pa se niso več oglašila. Takšnih primerov neodgovornega trgovanja je bilo še nekaj in teh se moramo izogibati, kar se da. Najbolj priporočljivo je, če bodo naša izvozna podjetja nastopala na severnoafriških tržiščih enotno; nikakor se ne sme pojavljati več tvrdk (kakor ne redko doslej) s ponudbami iste-ga blaga po različnih cenah.

J. K.

Vsakodnji prizor iz glavnega mesta Abesinije Adis Abebe. Cim daljši je sprevid, tem bogatejši je gospodar na čelu. Kolona sužnjev, ki jih prikazuje s besedico sluga.

MARIBORSKI TEDEN
od 4. do 19. julija 1953

DELA NAŠE VOJNE INDUSTRIJE

Od jadralnega do reaktivnega letala

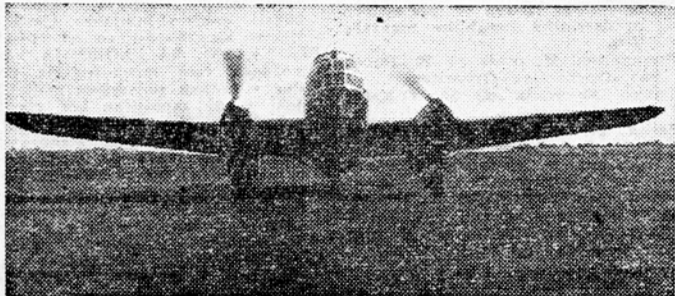
Pred vojno smo imeli le malo letalske industrije, toda vojna je se tisto pobrala. Zato smo morali vse začeti znova. V začetku so se naši konstruktorji zadovoljili s šolskimi in jadralnimi letali. Na Dan letalstva leta 1950 je maršal Tito predal našemu vojnemu letalstvu prva borbeno letala domače proizvodnje »S-49«. Nato so vojne enote letalec dobile vedno več domačih letal, ki so bila zmeraj bolj izpopolnjena. Lovcem so sledili bombniki in vodna letala. Najpomembnejši med temi pa je bil model borbenega lovca »S-49 C«, ki ga danes vidimo na vseh naših vojnih letališčih.

vimi položaji. Z nizkim letom presenetli sovražnika in že spet izgine, predno mu lahko sovražni lovci pridejo do živega. Iz teh načrtov in predvidevanj je vzniknil »452« — naš prvi reaktivni lovec-bombnik. Nato pa se je začelo glavno delo — izdelava kompliciranega letala. Naj vam povemo, da je sestavljeno iz 15.000 delov.

Končno je prišel dan, ki so ga vsi veselili in tudi bali. Prvi poskusni polet. Strah, negotovost je bila v konstruktorju, mojstrih, pri vsem kolektivu tovarne, ko je sedel v malo lepo svetlo letalo poskusni pilot Prebeg. Ta je bil sedaj v središču pozornosti. Pravzaprav se je letalo nekako združilo z njegovo osebnostjo. Toda Pre-

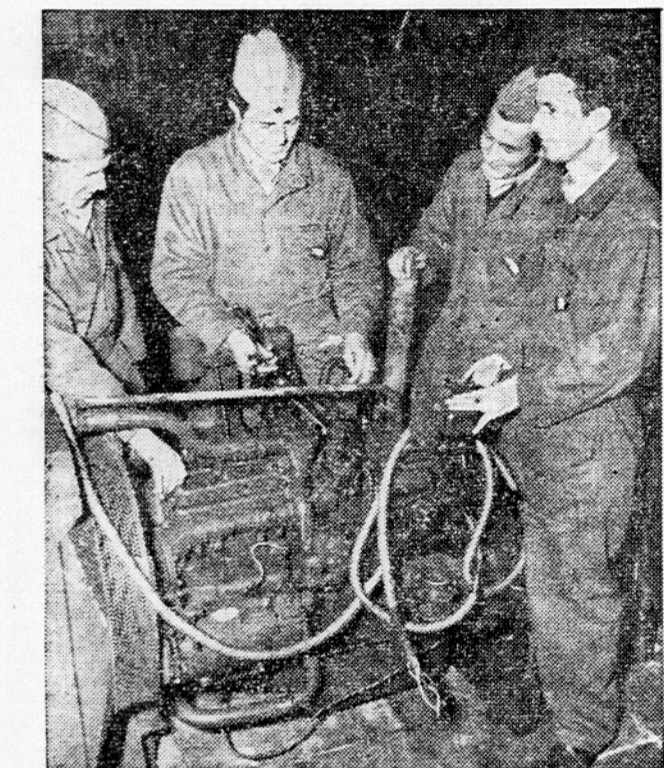

V naši tovarni vojne industrije izdelan hidroavion

Dvomotorni bombarder »214« domače proizvodnje

Konstruktorji naše vojne letalske industrije niso mirovali, dokler ni vzletelo naše prvo letalo na reaktivni pogon. Predno so se lotili izdelave tega zapletenega letala, so mnogo razmišljali, kakšnega naj zgradijo. Velikega ali malega? Glavni konstruktor inž. Reslin je končno utemeljil svojo idejo, ki odgovarja našim pogojem. Za nas je pač najboljšje, da gradimo male tipe letal. Naš reaktivni lovec — bombnik je zgrajen tako, da se lahko v trenutku dvigne tudi iz manjšega letališča neposredno za sovražnika.

Na sliki vidimo naše vojne letalce na strokovnem tečaju v mestu Murnau v Zahodni Nemčiji kako sestavljajo dieslov motor

beg je sedel v malem lovcu kot bi bil na »Trojki«. Prižgal je motor in poglal letalo po letališču. Nato je vzletel visoko med oblake.

Vsi so si globoko odahnil. Toda naenkrat je začelo padati letalo navpično proti zemlji z velikansko hitrostjo. Konstruk-

tor inž. Bešlin je vztrepetal, ustnice so mu zadržale, ves se je stresel. Z roko je tolkel po slušalki mikrofona. Ostali inženirji in mojstri, vsi naokrog so bili smrtno bledi.

Tedaj pa je z mikrofona zadonel pesem. Prebeg je prepeval. Malo nad zemljo se je letalo spet obrnilo in navpično poglalo nazaj v brezkončno višino.

»Odlično gre« je prenašal v sprejemnik navdušen glas pokusnega pilota. »Toda nekaj velja, ker ne slišim šumenja motorja. Občutim, kot da plezam po zraku«, je opisoval Prebeg svoje vtise.

Pred nekaj dnevi je poskusni pilot Prebeg ponovno poletel visoko pod nebo že z novim reaktivnim lovcem, lahkim in hitrim kot zvok.

Začetek gledališkega festivala v Celju

Devetega tega meseca smo slavili velik kulturni dogodek — otvoritev nove gledališke hiše Mestnega gledališča v Celju. Otvoritvena predstava »Celjskih grofov« dr. Bratka Krefta je bila povezana s slovesnostjo, ki je lepo ponazorila dalekosežni pomen tega monumentalnega uspeha celjskih kulturnih prizadevanj. Otvoritvi so prisostvovali številni in najvidnejši predstavniki slovenskega političnega in kulturnega življenja. Govorniki, ki so izrekli pozdrave in čestitke v imenu kulturnih in zlasti gledaliških ustanov iz vse Slovenije, so se predvsem strinjali v visoki oceni datuma, ko je bilo odprto prvo gledališče, ki so ga Slovenci zgradili zase. Z obudovanjem so naglašali vztrajno pozhrtvovalnost Celjanov, s katero so dovršili to lepo gradnjo, in izražali prepričanje, da bo postala trajen in dragocen hram socialistične kulture. Ze z otvoritveno predstavo »Celjskih grofov« so igralci in drugi umetniški delavci Mestnega gledališča dokazali, da bodo znali plodno izkoristiti velike razvojne možnosti, ki jim jih nudijo novi dnevi. Z režijo Balbina Battelino-Baranovičeve, s scenografijo Miloša Hohnjeca ter z zasedbo vseh poklicnih igralcev in mnogih stalnih sodelavcev so dali svojo najboljšo uprizoritev v zadnjem času. Pri prvem uspehu v novi hiši so jih spremljale najboljšje želje vse slovenske kulturne javnosti.

iz Trsta z James-Goetzovo dramo »Dedinja«. To predstavo, ki sodi po snovitnem mnenju kritike med njihove najboljše splošno, so Tržičani že pred tem gostovali po raznih mestih Jugoslavije. Ponovno smo jih videli tudi v Ljubljani. V Celju so svoj uspeh ponovili in potrdili sloves. Delo je režiral Jože Babič, sceno je zasnoval M. Benedetti, v glavnih vlogah pa so se odlikovali Stefka Dročičeva, Nada Gabrijelečeva, Rado Nakrst in Stane Starešinič. Gledalci so goste tople pozdravili in nagradili njihovo umetniško delo, ki ga s tolikšno pozhrtvovalnostjo opravljajo v težkih pogojih nesvobodnega Trsta. Po predstavi jih je v imenu domačinov pozdravil upravnik celjskega gledališča Fedor Gradišnik, odgovoril pa mu je upravnik Slovenskega narodnega gledališča za STO profesor Andrej Budal. Tako se je Prvi slovenski gledališki festival začel z lepo manifestacijo kulturne tvornosti tržičkih Slovencev in v znamenju njihove čvrste pripadnosti matični domovini.

Sinoči so v režiji F. Zižka uprizorili Celjani Molièrovo »Namišljenega bolnika«, danes pa se festival nadaljuje z nastopom Postojčanov, ki igrajo Klabundov »Krog s kredco«. Za njimi se bodo zvrstili Prešernovo gledališče iz Kranja z Williamsovim delom »Tramvaj »poželenje«, ljubljanska Opera s koncertom arij in z operama »Madame Butterfly« ter »Rusalka«. Mestno gledališče iz Ljubljane s Pugetovimi »Srečnimi dnevi«, mariborska Drama z Budakovim »Metetom« ter ljubljanska Drama z Linhartovim »Maticom«. Festival bodo zaključili Celjani s »Celjskimi grofi«.

Festival je dobro zasnovan in organiziran in bo vedno koristno predstavljalo lepo in koristno revijo sodobne slovenske gledališke dejavnosti. Za Celje še posebej pomeni kulturni dogodek prve vrste in dostojno posvetevali lepega novega gledališča.

Zbor proizvajalcev MLO proti delitvi amortizacije

Včeraj popoldne je zbor proizvajalcev mesta Ljubljane razpravjal o razdelitvi amortizacijske kvote za leto 1953. Kakor v prejšnjih letih, tako naj bi tudi letos del amortizacije ostal podjetjem, medtem ko bi morala drugi del podjetja odvesti v ta koimenovani biokirani sklad. To velja predvsem za vse panoge industrije in gradbeništvo. Po predlogu sveta za gospodarstvo bi morala podjetja odvesti v biokirani sklad 641 milijonov 100 tisoč din ali 41,4% amortizacije. Če računamo, da znaša celotna kvota amortizacije 1.547.211.000 din, potem bi ostalo podjetjem 906.111.000 din ali 58,6% za vzdrževanje njihovih sredstev in naprav.

Ljubljani celotna amortizacija da na razpolago podjetjem.

Kritika našega paviljona v Milanu

Beograjska »Politika« objavlja daljši članek o udeležbi naših podjetij na nedavnem velesejmu v Milanu, ki si ga je med drugim ogledalo tudi okoli 500 naših državljanov. Na tem velesejmu, kjer je bilo zastopanih z več kot enajststotih podjetij 49 držav, so bili naši razstavni prostori urejeni zelo slabo. »Politika« ugotavlja, da so tuji obiskovalci jugoslovanskega paviljona zelo verjetno dobili naša paviljona v očeh naših državljanov, za kar so krivi odgovorni in tudi podjetja. Izmed podjetij omenja »Politika« iz Slovenije »Slovenija-tekstil«, čes da so bili bile tekstilni izdelki, predvsem svileni vzorci, razstavljeni zelo neukusno na modelih iz žice. Največ kritike pa je objavljeno na račun podjetij iz ostalih naših ljudskih republik.

V zelo ostri razpravi pa je zbor proizvajalcev MLO Ljubljane predlog sveta za gospodarstvo odklonil in sklenil, da bo posebna delegacija predložila republikam in zveznim organom zahtevo, da se zaradi kritičnega stanja industrije v

SPORT

Preizkušeni strelci imajo še vedno prvo besedo

Naši strelci se že v tej sezoni skrbno pripravljajo za svetovno prvenstvo, ki bo naslednje leto v Venezueli. V prvi skupini izbirnih tekmovalcev je pomerilo 200 najboljših strelcev Slovenije. Samo šest jih je doseglo mojstrsko normo. Ti so skupaj z mojstri strelci tekmovali v soboto in nedeljo na finalnem izbirnem tekmovalju v Ljubljani. Največje presenečenje na tem tekmovalju je bil uspeh Milana Kranjca, ki je brez kakršnegakoli treninga dosegal z vojaško puščico 448 krogov. Mladi Bogdan Jež je priredil presenečenje z svojo zmago nad Planincem in Mihorkom — v streljanju z olimpijsko malokalibrsko puščico. Tudi v glavni in najtežji disciplini — preciznem streljanju z vojaško puščico, je vrstni red desetih najboljših strelcev dobil precej drugačno podobo kot prej. V tej disciplini je Planinc očitno nepremagljiv. Upamo, da bo to formo obdržal tudi do državne prvenstva. Rezultati so naslednji: Vojaška puška: 1. Planinc 468 kro-

gov, 2. Tržan Jože 448, 3. Mihorko 446, 4. Tržan Polde 443, 5. Kveder 426, 6. Milovčič 420, 7. Sumak 418, 8. Peršič 417, 9. Letonja 409 in itera 407 krogov. — Vojaška puščica: 1. Kranjc 448, 2. Umek 428, 3. Letonja 419, 4. Peršič 418, 5. Kuštrina 413, 6. Mihorko 409 in Planinc 382 krogov. — Precizna malokalibrska puška: 1. Jež 532, 2. Planinc 535 in Mihorko 524 krogov.

To je gotovo najboljša pot, da bodo uspehi še lepši. Izvršni odbor Strelske zveze Jugoslavije bo na svoji sedji doletski katezi slovenski strelci bodo povabljeni na zaključno izbirno tekmovalje v Beograd. Tekmovalje bo 3. junija in na njem se bo dokončno določila državna reprezentanca.

Dobera rešitev?

Na nedavnem plenumu Nogometne zveze Jugoslavije v Beogradu je bil med drugimi pomembnimi predlogi sprejet tudi sklep o ponovni uvedbi II. enotne zveze lige. Kakor je znano, sta proti temu predlogu gibanje član upravnega odbora NZJ Veljko Žekovič in sekretar nogometne zveze Slovenije Stane Lavrič, medtem ko se je večina zastopnikov hrvatske zveze glasovala. Po mnenju NZS stališče vnetih zagovornikov enotne II. lige ni pravilno. Kajti vsi ti delegati gotovo niso upoštevali tistih tehniških okoliščin, ki niso v prilogi sprejetemu sklepu, pač pa so imeli v mislih samo eno željo: v II. enotni zvezi naj pridejo le v II. enotni zvezi ligi prekvalificirani in kvalitetno sposobni novinci.

MLADINSKO PIVENSTVO LNC

Odločitve še ni

Kandidata za naslov prvaka Zeleničar in Odrad sta se v osmem kolu tekmovalja za sta z neodločenim izidom. Najboljši tekmi se bo najboljšim Odradovcem se je Zeleničar upiral z najboljšim startom in s preprosto igro dolgih pasov. Pri Odradu je bil najboljši vodja napada Zeleničar, pri Zeleničarju pa prednik Naber in splošno graditelj Dolenc. Ilirija je v tekmi s Papirnicarjem, ki ga je premagala 7:2 (4:0), pokazala lepo igro, duhovite kombinacije in lepe zaključne strelce. Bredomembna najbitja je 3:0, je značilno za srečanje, v katerem je Svoboda premagala Slavijo 1:1 (0:0). Vprašanje prvega mesta je torej še vedno odprto. Največ možnosti ima Odrad, ki igra lažje tekme. V vodstvu je še vedno Zeleničar s 25 točkami pred Odradom 24 točk (eno tekmo manj).

Nekaj za ljubitelje košarke

V soboto popoldne bo na igrišču pod Cerkvenim gradom v Ljubljani prva letonjska večja košarska prireditelj v prijateljski tekmi se bosta pomerila ljubljanski Zeleničar in državna železniška reprezentanca, ki bo v nedeljo odptovala na evropsko prvenstvo v Bruslju. V državni reprezentanci so, kakor smo že poročali, tudi trije igralci ljubljanskega Zeleničarja (Vozelj, Vrač, ko in Remic, medtem ko Brumen zaradi študija ne bo odptoval). Začetek tekme bo ob 17.30.

Štirje Jugoslavlani v četrtfinalu

Od sedmice naših boksaerjev, ki sodelujejo na evropskem prvenstvu v Varšavi, so se v četrtfinale uveljavili samo štirje, in sicer Redli (personalna kategorija), Soljanski (polvelter), Hladni (velter) in Križman (teška kategorija). Večina izmed njih ima hude nasprotnike. Redli se bo boril z Bolgarom Malezovanom. Nasprotnik Soljanskega je Irec Millen, ki na olimpiadi dosegel dve zmagi. Najtežja nasprotja pa ima Hladni, ki bo s Škoberčevom, ki je po treh zmagah na olimpiadi izgubil šele finalno borbo. Križman se bo boril z Romanom Furesem, katerega je v I. kolu na olimpiadi z lahkoto premagal.

Šport v kratkem

Na stadionu Zeleničarja v Šiški bo danes ob 16.30 zanimiva nogometna tekma med ligaskim moštvo domačega Zeleničarja in državno reprezentanco poštarjev Jugoslavije, ki se bo uspešno gostovanju v Šiški vrača v domovino. Na medkulturnem tekmovalju v slalomu za AKOM, ki bo v nedeljo, bodo sodelovali tudi najboljši smučarji iz Koroške. Start je določen za 12. uro, tako da bodo lahko tekmovalci kakor tudi gledalci pravočasno prispejali na kraj tekmovalja. Za udeležence iz oddaljenih klubov je določen Planinski dom v Martuljku, kjer so ugodne snežne razmere. Prijave sprejema »J. Gregorčič« do jutri. Plavalni klub Ilirija vabi svoje aktivne člane mladince in pionirje ter prijatelje kluba na sestanek, ki bo v nedeljo ob 10 na ljudskem kopališču Ilirije. Pogovorili se bodo o uspešnem delu in o delu v bližnji sezoni. Ženska vrsta Crv. zvezde iz Beograda, ki je na gostovanju v Zab. Nemčiji, je v roketnem premagala Nemiševterer (München) 15:10 (5:4). Atletski klub Zlatibor Jugoslovanskega atleta Bartha meta prihaja na državno. V dneh od 20. do 26. t. m. bo vodil v Zagrebu trenerski tečaj.

UMRLI

Nepričakovano je umrla naša ljubljana mamica MARIJA OSANA ROJ. SVETELJ, vdova po gimn. ravnatelju, pogreb bo v četrtek, dne 21. maja ob popoldne iz kapelice Sv. Nikolaja za Zalužje. Žena Zvonka Jože, Janez, Zdenko, Mira ter rodbina Osana, Zajec in Svetolič. Umrl je naš ljubljani mož, oče, dan in praded, stric in svak IVAN JERAN, upokojenec. Pogreb bo v četrtek 21. maja ob 15. uri iz hiše Zaluzje, Večna pot 25, na visko kopališče. Zaluzje: žena Marija, Irma por. Vrenjak, hčerka, ter ostala sorodstva, Ljubljana, Praha, a. N. Naznanjamo žalostno vest, da nam je umrl v 4. mesecu starosti naš ljubljani sinček in bratec BRANKO. — Pogreb bo v četrtek 21. maja ob 16.30 iz mlrške vežice na pokopališče na Zalužje. — Globoko žalujouca družina SMOLE. V 56. letu starosti je dotrpel po dolgi in mučni bolezni nepozabljeni in ljubljani mož KRIVEC FRANC, carinski posrednik v pokouju in rez. kapetan. Zaluzje: žena Zvonka, hčerka Majda, zet Mirko in družina Urbančič, Mozetič. — Ljubljana, Zagreb, Planina, Avstralija, 3252-a. Naznanjamo žalostno vest, da je umrl v 72. letu starosti MARIJA JERMAN. Pokopano bomo prepeljali iz Celje 21. maja ob 17. pred pokopališče v Zalecu, od koder bo pogreb. — Zaluzje: doktor Martin Herman, brat. Fani sestra, in ostalo sorodstvo. — 3339-a. Moja ljubljana žena NA ZDOLSEK roj. KNEZ, me je zapustila. — Leži na teharskem pokopališču, odkoder bo v petek, 22. maja ob 17. uri pogreb. — Anton Zdotske, 3358-a.

ZAHVALE

V s. e. m. ki ste ob teški izgubi našega ljubljanskega moža in očka FRANCA CAJNKO z nami sočustvovali, mu poklonili cvetje, zapeli žalostinke, ga poslednji spremlili ter mu ob grobu spregovorili, naša prišrna hvala. Posebej se zahvaljujem zdravniku dr. Voršku, ki mu je ob boleznih posvetil vsi skrb. — Zaluzje: rodbina: Cajnkovi, Pleskovič, Zunek in Lovšin. 3323-a

Več ORODJARJEV in izkušenih STROJNIH MEHANIKOV išče za svojo mehanično delavnico TOVARNA EMBALAZE »MIRNA«, RIJEKA, Martiščica 8

Takoj po inkinitvi II. lige pred leti je bilo čutili, da je med republikami prvenstvi in II. zvezno ligo prevelika praznina. Zaradi tega sta skušali hrvatska in slovenska nogometna zveza na svojem delnem področju zamisliti to vrzel z ustanovitvijo hrvatsko-slovenske lige. Čeprav je bila njena ustanovitvena zruženja z velikimi težavami, pri čemer so nekateri trdili, da je to ponovno uvajanje II. lige in da je Nogometna zveza BiH iz sprincipialnih vzrokov odklonila svojo udeležbo, so danes vsakemu poznavatelju nogometa znani pozitivni rezultati. To dejstvo je daljo zastopnikom slovenske in hrvatske zveze pobudo, da so predlagali tudi ostalim republikam uvesti podobna prvenstva. Toda, žal, predlog ni našel ugodnega odmeva.

Res je, da je II. enotna zvezna liga v svojem bistvu koristna in tudi zaželena, vendar pa je verjetno malokdo pomislil, koliko klubov bo res lahko uspevalo v tej ligi? Ena največjih ovir so nedoumna razdalje med klubi v posameznih republikah (Maribor — Bitolj, Ljubljana — Skopje — Titograd! itd.). Te velike razdalje jemale igralcem kajpada ogromno dragocennega časa. Pogosto se bo namreč dogajalo, da bo to ali ono moštvo kar tedaj dni na poti, tako da njegovi igralci v tem primeru sploh ne bodo utegnili po več in več dni opravljati svojega rednega poklica. Za ceno takih žrtv, torej, res ne bi bilo primerno iskati in zahtevati kvaliteto v nogometu!

Za zdaj bi kazalo izvesti prvenstvo v dveh skupinah: Slovenija — Hrvatska — BiH ter Srbija — Makedonija — Crna gora. Koškarji pa bi razdeljena na dva rodila dobne rezultate, potem bi bilo šele morda primerno ustanoviti enotno II. zvezno ligo. Zato bi bilo prav, da bi upravljal odbor Nogometne zveze Jugoslavije na svoji prihodnji seji v začetku junija ponovno postavil to vprašanje na dnevni red in da predlog sekretariata hrvatsko-slovenske lige ob tej priložnosti ponovno dobera prouči, saj bo za koristen popravek še dovolj časa. (p)

Zogo, bedak! Zogo!

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste v tako obilnem številu spremlili na zadnji poti prejeto umrlega, ljubljanskega moža in očeta GUSTAVA KACJA. Posebno se zahvaljujemo za vsi skrb in pozhrtvovalnost ob njegovi bolezni g. primariju dr. Simoničju, dr. Dolencu in bolnišničnem osebju vsede dr. Zlatičev, izseljenecem za njihovo pozornost, njegovo vvestima prijatelja Borisu Sinigovju in Jožu Mihelcu, pevcem za ganljive žalostinke, vsem govornikom za poslušne besede, gasilcem, čeh duhovščini in vsem, ki so nam ustno ali pisмено izrazili svoje sožalje. — Zaluzje: rodbina Kacova, Šmartno pri Slovenj Gradcu. a

Vsem, ki ste spremlili našega draga strica, gosp. HINKA POZUNA, bivšega javnega notarja v Gorinji Radgoni, na njegovi zadnji poti, se najlepše zahvaljujemo. — Prav prišrna hvala, Posebej se zahvaljujem iz Celja za poslušne besede, nadalje čeh duhovščini, pevcem in vsem mnogim darovalcem cvetja in vencev. — Zaluzje: družina Požun.

VREME

Napoveg za četrtek, 21. maja 1953: Po vsej Sloveniji lepo vreme z delno oblačnostjo. Temperatura ponoči do 8°C, čez dan do 28°C.

VSE SOLE,

ki nameravajo združiti izlet v Ljubljano z obiskom Lutkovnega gledališča, prosimo, da zaradi lažje razporeditve javno svoje želje vsaj pet dni prej na naslov: Uprava MLG, Ljubljana, Resljeva c. 28

